

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Visby Lasarett

Klinik

Anestesi och intensivvård

Specialitet

2022-11-21 – 2022-11-25

Datum

Visby

Ort

Gunilla Islander och Filip Fredén

Inspektörer

Styrkor

- Mycket engagerad studierektor som har inlett ett ambitiöst arbete med att utveckla ST-utbildningen.
- Två år sidoutbildning som täcker de delmål som inte kan uppnås i Visby,
- Geografisk lokalisering och sjukhusets storlek gör att ST-läkarna tidigt lär sig att initialt ta hand om och hantera alla tänkbara typer av patienter med uppbackning av specialist.
- På sommaren fördubblas befolkningen och belastningen på sjukhuset ökar betydligt, vilket innebär mer erfarenhet av akuta situationer för ST-läkarna.
- ST läkarna undervisar och handleder AT /BT-läkare.
- Specialister och ST läkare arbetar nära varandra och bedömning sker kontinuerligt men informellt.

Svagheter

- Dokumentationen av ST-läkarens utveckling är bristande.
- Otillräcklig teoretisk intern undervisning
- Svårigheter att få specialanestesi-tjänstgöring. Detta är ett nationellt problem.

Förbättringspotential

- Dokumentera bedömningarna av ST-läkarna bättre.
- Utveckla den regelbundna teoretiska interna utbildningen med t.ex. journal Club.
- Fortsätt undersöka möjligheterna att delta digitalt i någon regions regelbundna ST-undervisning, t.ex. via länk.

STRUKTUR

A Verksamheten

Tjänstgöring på Visby sjukhus kombinerat med på tjänstgöring på "storsjukhus" ger en allsidig ST-utbildning av hög och jämn kvalitet. Komplet ST-utbildning kräver relativt fyllig sidotjänstgöring på större sjukhus, för specialanestesi, obstetrisk anestesi, "stor IVA", trauma etc.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska genomföras finns.
- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska utvärderas finns.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

De senaste åren har inneburit stora problem på ledningsnivå. Kliniken har haft tre klinikchefer på två år. Verksamheten har behövt hyrpersonal; både läkare och sjuksköterskor. Numera är hyrläkargruppen stabil, och de bidrar till ST-utbildningen. Kliniken har 0-1 hyrläkare per vecka. Studierektor är mycket engagerad och kunnig. ST-utbildningen är nu inne i en fas av positiv utveckling. ST-läkarna mycket nöjda med sin tjänstgöring.

Föreskrift

- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Tillgång till specialistkompetent studierektor med handledarutbildning finns.
- Tillräckligt många läkare med relevant specialitet och kompetens finns för att alla ST ska få adekvat handledning.
- Tillräckligt många läkare och andra medarbetare med relevant kompetens finns för att instruktioner ska kunna ges.

Allmänna råd

- Studierektorn har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Generella skriftliga instruktioner för ST-handledning finns.
- Regelbundna handledarträffar för ST-handledarna finns.
- Skriftlig uppdragsbeskrivning för SR finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Relativt nybyggt sjukhus med vackra och medicinskt ändamålsenliga lokaler. Adekvat utrustning. På operation förefaller datorer delas mellan olika yrkesgrupper, så att samma dator kan användas av undersköterskan för att skriva hem förråd och ST läkaren för söka medicinsk information. Detta kan vara ineffektivt och begränsar möjligheterna att använda datorernas möjlighet och kapacitet. Alla ST-läkarna delar en liten expedition med två datorer, men är nöjda med detta. Alla ST-läkare är inte på plats samtidigt. Sjukhusets bibliotek har inga anestesitidskrifter. Förmodligen kan biblioteket utnyttjas bättre.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Adekvat utrustning för diagnostik, utredning och behandling finns.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- Tillgång till IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas, stöd från bibliotek eller FoU-enhet finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggnig

Introduktionsprogram och väl genomarbetade regionala och lokala styrande dokument finns på plats. Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet, förutsatt komplettering med tjänstgöring på storsjukhus.

Det är mycket svårt att få specialanestesi-tjänstgöring för ST-läkarna. Detta är ett stort problem som finns på flera ställen i landet, men synes mer uttalat i Visby.

Kliniken har haft och åtgärdat problem i samarbetet mellan nya ST-läkare och annan yrkesgrupp. Kliniken har pågående aktivt arbetsmiljöarbete.

Visby sjukhus är dessutom i en mycket speciell situation, eftersom vädret och andra faktorer kan vara sådana att man inte kan transportera svårt sjuk patient vare sig med flyg eller till sjöss, dvs sjukhuset måste vara förberett på att kunna ta hand om allt och detta under en längre tid och på ett annat sätt än på fastlandet. Visby sjukhus får också vara beredda på att ta emot sjukfall som inträffar till havs även på internationellt vatten i Östersjön.

I dagens läge bör också noteras att Gotlands militärstrategiska betydelse har ökat signifikant pga. det omvärldspolitiska läget.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg.
- Jourtjänstgöring/beredskap uppfyller kraven i målbeskrivningen.

Föreskrift

- Alla ST-läkare har individuellt utbildningsprogram som utgår från kraven i målbeskrivningen.
- Det individuella utbildningsprogrammet följs regelbundet upp och revideras vid behov i samråd med SR, HL och ST-läkaren.

Allmänna råd

- SR bör utgöra en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- SR bör medverka till utarbetning av ST-läkarnas introduktionsprogram.
- SR bör ta del av verksamhetschefens och handledarens bedömning av ST-läkaren.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning för de leg läkare utan specialistkompetens som arbetar vid enheten med siktet inställt på ST finns.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att uppnå målen i mål-beskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

E Handledning och uppföljning

ST-läkarna trivs och är nöjda med arbetet i Visby. Det är alltid lätt att få handledning, instruktioner och snabb hjälp. Bedömning sker kontinuerligt i det dagliga arbetet, men informellt och dokumentationen är otillräcklig. Bakjour är vanligen i hemmet, men med kort inställetid och på plats under ST-läkarens första jourer. Formella sit ins med dokumentation görs inte så ofta, men man söver ofta tillsammans med handledare eller specialist. Bedömningsmetoderna är ofta informella. Förslagsvis bör man införa sit ins och liknande bedömningar, med strukturerad dokumentation.

Specialistkollegium bör göras minst 3 tre gånger under ST, men förslagsvis en gång per år. Fr.o.m. 2021 års förordning införa EPAs (Entrustable Professional Activities) som rekommenderad bedömningsmetod så vi rekommenderar att man nu sätter sig in i metoden.

Föreskrift

- Handledningen utgår från det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST.
- ST-läkaren har tillgång till handledare under varje utbildningsperiod.
- Fortlöpande bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling utifrån målbeskrivningen och utbildningsprogrammet görs under hela ST.
- Kontinuerlig bedömning utförs av verksamhetschef (motsvarande) och huvudsaklig handledare.
- Verksamhetschef (motsvarande) ansvarar för att den kontinuerliga bedömningen dokumenteras.

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner.
- Handledningen är inplanerad i ordinarie tjänstgöringsschema.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring.
- Handledarutbildningen bör omfatta handledning, pedagogik, metoder för bedömning, kommunikation och etik.
- Den fortlöpande bedömningen görs med på förhand kända och överenskomna metoder.
- Påvisade brister i ST-läkarens kompetens leder till en åtgärdsplan.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidutbildning följs upp.
- Varje enhet har en plan för hur ST-läkare som riskerar hamna i svårighet för att uppnå enskilda delmål, sin professionella utveckling generellt eller av personliga skäl, ska kunna hjälpas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Kliniken har en generös inställning till kurser. Externa kurser inplaneras.

ST-läkarna har tidigare kunnat delta via länk på Stockholms ST-utbildningsprogram. Man kan få åka (=flyga) fram och tillbaka till Stockholm för utbildningsdagarna, vilket dock innebär en orimligt lång arbetsdag.

Den interna kontinuerliga teoretiska utbildningen måste utvecklas genom till exempel Journal clubs, föreläsningar av egna specialister eller inbjudna externa föreläsare på plats eller via länk.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkarna genomgår den teoretiska utbildning som definieras i det individuella utbildningsprogrammet.

Föreskrift

- SR samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildning.

Allmänna råd

- Intern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Extern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Tid för regelbundna självstudier planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Föreskrift

- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Goda förutsättningar finns för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- ST-läkarnas kompetens i medicinsk vetenskap bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkarna ges möjlighet att utveckla kunskap om och kompetens i kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.
- Goda förutsättningar finns för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.
- ST-läkarens kompetens i kvalitetsutveckling bedöms fortlöpande och återkoppling sker.

Kvalitetsindikator

- ST-läkares genomförda individuella arbeten publiceras eller presenteras vid vetenskapliga möten.
- Tillgång till ett välfungerande doktorandprogram finns.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.
- Minst ett, på enheten utfört, självständigt forskningsprojekt har publicerats i vetenskaplig tidskrift eller presenterats vid vetenskapligt möte de senaste två åren.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

ST-läkarna praktiserar ledarskap och kommunikation i samband med den kliniska tjänstgöringen. Någon strukturerad bedömning och återkoppling på dessa insatser sker ej. ST-läkarna undervisar och handleder t.ex. AT-läkare

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i ledarskapskompetens.
- ST-läkarens kompetens i ledarskap bedöms fortlöpande och med återkoppling.
- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla den kommunikativa kompetensen såväl muntligt som skriftligt i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms och återkoppling sker.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i inom- eller mellanprofessionell reflektion i grupp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.